

ШОЪЛ ТАВЫСЫ

РЕСПУБЛИКАЛЫК
ЯМАГАТ-ПОЛИТИКАЛЫК ГАЗЕТА

ГОЛОС СТЕПИ

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

№ 49 (8633)

1 ДЕКАБРЬ

2016 йыл

КИШИ ЮМА

КАРАГЫС АЙЫ

1931-нши йылдан алып шыгады

РОССИЯДА АНА КУЪНИ
БЕЛГИЛЕНДИ

Кутлав

Аявлы кыскаяктылар! Сизди Ана куъни мен кутлайман! Бу байрам куън биз айырым сезим мен озимиздинъ разылыгымызды эм шет-кырыйсыз суыйимизди ялгыз, ер юзинде энъ аявлы эм суыйикли кыскаяклы – анага каратамыз.

ДР Акимбасы

Р. Абдулатипов.

ДР АКИМБАСЫ

Р. АБДУЛАТИПОВТЫНЪ

АНА КУЪНИ МЕН

БАЙЛАНЫСЛЫ

ШАКЫРУВЫ

Ана келпети мен аяр аьдемде энъ танъ эм йылы сезимлер, ярък эм мутылмас эскерувлер байланыслы. Озынинъ куъндегилик, бирерде коьринмейтаган, йогары тсезимли кыйыны ман аналар аьелде ийги аьлди саклайдылар, бизим яшавды ийгилендиредилер, а ана янынынъ суыйимлиги эм юмартлыгы бизди кыйынлыклардан эм баьле-казалардан саклайды, кайдай яслы болсак та, бизди яклайдылар эм ийги ислерге онтайдылар.

Эм буьгуьнде кыскаяктылар уый ошагын аьдуьвлеп саклайдылар, балаларын эм уныкларын танълыкка, эдаплыкка, ян кенълигине, дайым да коьмекке келмеге аьзир болуьга уыйретедилер, Тувган Элге эм иске суыйимлик, эткен ислери уьшин яваплылык сезбеге ниетлендиредилер, дунья ман карысуь куванышын савкатлайдылар. Ыспайлык эм яшав акыллыгы, танълык эм ана суыйими – бизим дайымлык баалыклар калымжасында.

Биз йылда да озгаратаган Аналар форумы власть эм ямагат шешпеге керек коьп соравлар барын коьрсетпеге эп береді. Аналар форумы – ол аьли шара тувыл, а баьри республикады, яшавдынъ баьри якларын бийлеген коьзгалыс. Биз аналардынъ эм балалардынъ яшавын онълавга каратылган ислерге баьри куьшимизди салмага керекпиз.

Бизим аявлы кыскаяктыларга шаир Расул Гамзатовтынъ «... эм тагы да, басты тоьмен ийип, мен бу кыскаяктылар колларын оьбемен деген соьзлери мен шакирув этпеге суьемен. Тек соьйтип юритпеге кереклер, оьзлерин увыллар, эрлер, тавлылар! Ак юректен разымыз биз бизим аявлы аналарга, ян косакларга, аьптей-карындасларга уыйкен юрек, ян юмартлык, шет-кырыйсыз шыдамлык эм куьндегилик шалыскырлы кыйын салатаганлары уьшин.

Баьри кыскаяктыларга, аналарга – берк ден савлыкты, наьсипти, тынышлыкты эм онъайлыкты йорайман. Балаларынъыз ийги аьдемлер болсынлар, дайым сизинъ акынъызда каьр шексинлер эм сизди оьз етимслери мен суыйинтсинлер.

МЕРЕКЕ

«Хайырлы ясынъ ман, тувган газета!»

«Шоьл тавысы» республикалык газетамыздынъ 85 йыллыгы белгиленди

Кайсы бир аьдем, авыл, кала кимик аьр бир баспа изданиесининъ де тувган куъни бар. Бар сондай куън «Шоьл тавысы» республикалык газетасында да. Быйылгысы айырым эстеликли, неге десе газетанынъ биринши номери шыкканлы 85 йыл толды. Сога багысланган уыйкен байрам шарасы оьткен уллы юма куън Ногай район маданият уйинде шатлыклы аьлде озды.

Мерекели шарада «Шоьл тавысы» республикалык газетасынынъ ис коллективи, онынъ алдынги куллыкшылары, авыл хабаршылары, ДР Баспа эм информация министерствосыннынъ информациялык политикасы бойынша управление начальниги Мурад Муратханов, ДР Халк Йыйыныннынъ депутаты Мурзадин Аьезов, бир неше республикалык газеталарыннынъ бас редакторлары, «Ногайский район» МО администрация, район организация эм учреждениелер етекшилері, Карашай-Шеркеш Республикасыннан, Ставрополь крайиннан келген конаклар, республика СМИ ваькиллері катнастылар.

Куванышлы шарады ДР ат казанган маданият куллыкшысы Сабират Аьубекерова ашты эм юритти.

Мерекели шарада кутлав соьзи мен газетанынъ бас редакторы Эльмира Кожеева шыгып соьйледи. Ол ал деп ана тилиндеги миллет газетасына уыйкен эс этуьви эм дайым да колтыклавы уьшин Дагестан Республикасыннынъ Акимбасы Рамазан Абдулатиповка, ДР Оькиметининъ Председатели Абдусамад Гамидовка, ДР Баспа эм информация министри Бурлият Токболатовага, Дагестан Журналистлер союзыннынъ председатели Али Камаловка разылыгын билдирди.

– Буьгуьн бизде данъкы эм эстеликли куън – миллет газетасынынъ биринши номери шыгуьына 85 йыл тоьлп туру.

Буьгуьнлерде мага да «Шоьл тавысы» газетасы ман етекшилик этпеге уыйкен явалык тапшырылган эм сога мен тийисли болмага шалысаман» – деди Э.Кожеева.

Газетанынъ етекшииси тувган Ногай районьмыздынъ яшавшылары аьр заман да оьз миллет баспа изданиесин колтыклайтаганы, сога язылатаганы акында айырым куьез бен айтты. Газета коллективи атыннан Ногай районьнынъ акимбасы Казмагомед Янбулатовка, район администрация акимбасынынъ куллыгын юритуьвши Рашид Шангереевке разылыгын билдирди.

Бас редактор газетата коьпйыллык намыслы куллык эткен эм этип келетканларга, оны ман тар байланыс туткан аьдемлерге редакция атыннан Сый грамоталарын тапшырды. Савгаланганлар арасында Мурат Аьезов, Сраждин Межитов, Аминат Сариева, Йолманбет Агаспаров, Магомед Кожеев, Шора Аджибаев, Тотай Елакаева, Владимир Уразакаев, Любовь Уразаева, Нурсият Зарманбетова, Лиза Бекмурзаева эм коьп баскалар бар эди.

Муннан сонь «Ногайский район» МО администрациясыннынъ акимбасынынъ куллыгын юритуьвши Р.Шангереев «Ногайский район» МО акимбасы К.Янбулатовтынъ кутлав хатын оқыды. Ол 1931-нши йылда алдынгысы Караногай

районы еринде уйгынланган ана тилиндеги биринши газетасынынъ шыгуьы халкьмыз уьшин уыйкен тарих озгериси болуьын белгиледи. «Газетанынъ тарихи Ногай районьнынъ, республикамыздынъ, элимиздинъ тарихи болады, онынъ бетлеринде туьрли кеспили аьдемлердинъ, бир неше несиелердинъ бактылары, ямагат-политикалык, экономикалык эм маданият яшавыннынъ энъ яркын озгерислери язылган», – деп белгиледи Р.Шангереев. Ол «Ногайский район» МО атыннан редакция куллыкшылары М.Кожеевке, Э.Дандиевке, Г.Кургановага, Г.Бекмуратовага, А.Башиевага Сый грамоталарын тапшырды. Редакцияга керекли савга – янъгы ноутбук берди.

ДР Баспа эм информация министерствосыннынъ информациялык политикасы бойынша управление начальниги Мурад Муратханов министр Бурлият Токболатова атыннан газета коллективин, онынъ етекшииси Э.Кожеевады, баьри ногай ямагатын шатлыклы мереке мен кутлады.

– Сексен бес йыл – ол аьдем оьмири. Миллет газетанъыз сол шаклы заман шыгып келеди, ол баьри мактавлардан да бийик зат. Бизим тарихимизде кыйынлы заманлар да аз болмаган. Буьгуьнлерде де бизге енйил тувыл. Болса да биз баьримиз бирге аьлиги авыр заманларды да оьткерермиз деп сенемен, – деп белгиледи М.Муратханов.

ДР Баспа эм информация министри атыннан ол газета куллыкшылары Сакинат Утегеновага, Гульфира Бекмуратовага, Гульмира Нурдиновага, Нурият Кожеевага эм Аминат Каракеевага Сый грамоталарын берди. Редакциядынъ яваллы секретари Любовь Уразаева Дагестан Республикасыннынъ ат казанган маданият куллыкшысы деген сыйлы атка тийисли этилингенин билдирди (бу номер шыгайтканда республика етекшииси Р.Абдулатипов сондай Указын шыгарганы акында белгилі болды).

Шарады юритуьвши С.Аьубекерова «Шоьл тавысы» газетасынынъ мерекеси мен байланыста ДР Акимбасынынъ республикадынъ Сырт регионы бойынша тоьлы ыхтыярлы ваькили В.Деревянкодынъ эм ДР Халк Йыйыныннынъ депутаты, Курылыс, коьлик эм ЖКХ бойынша комитетининъ председатели Мурат Мамаевтинъ кутлавларын оқыды.

«Кизлярский район» МО акимбасы А.Погорелов атыннан язылган кутлав хаты Кизляр район Депутатлар йыйыныннынъ депутаты Турсун Имартов оқыды эм озынинъ ийги йоравларын айтты.

– Ана тилимиздеги газетамыз – ол Россияда яшайтаган баьри ногайлардынъ оьктемлиги. Сексен бес йыллык оьмири узагында газета миллетимиздинъ, республикамыздынъ, элимиздинъ уыйкен туьрленисли эм маьнели заманларын коьрсетип

келген. Газета редакциясына эндиги де коьп яратуьшылык уьстинликлерди, эмишликти эм илгери оьрленуьды йорайман, – деди Т.Имартов.

Газета уйгынланган куьннен алып Ногай район орталыгы – Терекли-Мектеб авылында дунья ярыгына шыгарылады. Сол себептен онынъ шатлыклы куьнинде «село Терекли-Мектеб» акимбасы Зейдулла Аджибайрамов та йогары трибунадан ийги йоравларын айтты. Ол миллетимиздинъ баспа органынынъ халк яшавына эткен коьримли коьсмы эм газета окуьшылары арасында патриотизм сезимин келендируьви эм беркитуьви уьшин газета редакциясына Сый грамотасын тапшырды.

Мерекели шатлыкта ДР Халк Йыйыныннынъ депутаты, КПРФ Ногай РК 1-нши секретари Мурзадин Аьезов та кутлав соьзлерин айтты.

– Сексен бес йыллык мереке – ол районьмыздынъ ясына тенълесип келеди, неге десе миллет газетамыз да район курылатанган йылларда уйгынланган. Сол оьткен 85 йыллардынъ 60-ы бизим совет властининъ йыллары болады. Бу йыллар ишинде баспа органымыз Социалист Истинъ биринши баьтирлери, суьлпылы малшылар, механизаторлар, миллет интеллигенциямыздынъ айтылган аьрекетшилери акында хабарлап келген. Аьлиги заманларда да биз республикада эм онынъ кырында яшайтаган ногайлар акында ана тилиндеги газетамыздынъ бетлериннен билемиз. Биз, район коммунистлери, газетата язылуь шагында ога коьмек этеегимиз акында сендиремиз, – деди М.Аьезов.

Газета коллективине, онынъ етекшинине эм баьри ногай ямагатына каратылган йылы соьзлерин «Женщина Дагестана» республикалык хатын-кызлар журналынынъ яваллы секретари Ажи Абдурахманова айтты. Оьз соьзинде ол тувган тил, маданият сакланмаса, халк та сакланып болмайды деди. Бу маьселе аьлиги заманда республикада оьткир дегенлердинъ бириси деп белгиледи. Ол Сраждин Батыровты, Кадрияды, Бийке Кулунчаковады ийги билетанган айтты. Б.Кулунчакова ман аьлиге дейим де дослыгын йоймаган. Солай ок Э.Кожеева ман да коьп йыллардан таньс экени уьшин оьктемлигин билдирди. «Эльмира Юнусовна газета хабаршысыннан алып бас редакторга дейим енйил болмаган йолды оьткен», – деп белгиледи А.Абдурахманова. Ол Э.Кожеевага шешкей байламын эм атасы Юсуп Хаппалаевтинъ китабин савгалады. Газетанынъ яваллы секретари Л.Уразаевага да эстеликли савга тапшырды.

«Молодежь Дагестана» республикалык газетасынынъ бас редакторы Абаш

Абашилов биринши кере Ногай районуна «Шоьл тавысы» газетасынынъ алдынги бас редакторы М.Кожеевтинъ мерекесине, эндигиси экинши кере газетанынъ озынинъ мерекесине келгенин айырым куьез бен билдирди. «Мен Тав Дагестанда тувганман, бизде конакбайлык бек уыйкен. Ама Дагестаннынъ сырт ягында ногайлардынъ конакбайлыгы Тав Дагестандыкыннан кем тувыл деп белгилеймен. Буьгуьн мен ногайлардынъ оьнерин коьрип сукланаман. Газетанынъ мерекеси болмаган болса да, буьгуьн мунда йьрлап, бийип турган яслардынъ оьнерин коьруьв уьшин келмеге керек эди деп ойлайман», – деп белгиледи ол. А.Абашилов газетанынъ бас редакторы Э.Кожеева аьвелде (1999-2000-ншы йылларда) «Молодежь Дагестана» газетасында согыс корреспонденти болып ислегени акында йылы эскеруьвлери мен боьлишти. «Сондай ис орыны бизим газетата сога дейим эм оннан сонь да бир де болмаган», – деди А.Абашилов.

«Шоьл тавысы» республикалык газетасы ман ызгы йылларда тар дослык эм ис байланысын тутатаган республикалык шешен тилиндеги «Нийсо-Дагестан» газетасынынъ бас редакторы Умар Якиев ногай баспа изданиесининъ Ногай району эм республикада уьшин коьп ийги коьсмы этуьвин шайытлады. «Бизим дослыгымыз муннан 25 йыл артта басланган. Мени ис аьрекетим Магомед Кожеев пен, «Степные вести» республикалык газетасынынъ бас редакторы Махмуд Махмудов пан тар байланыстырды. Ногай районуна дайым да энъ де юьвк досларьма келген кимик келемен», – деп белгиледи У.Якиев.

Газетамыздынъ яхшылыгына узак йолды кыскартып, ана тилиндеги экинши республикалык «Ногай давысы» газетасыннан сав бир оьнер десанты келген эди. Олар: газетанынъ бас редакторы Алтыннай Атуова, «Ногайский вестник» газетасынынъ редакторы Баталбек Зитляужев, «Майметекей» республикалык балалар журналынынъ бас редакторы Асан Найманов, йьрлавыш Лиза Кукоева, «Вестник Карачаево-Черкессии» газетасынынъ бас редакторы Султан Нартоков. «Бизим газеталарьмыздынъ борьшы уыйкен – ол ана тилимизди, маданиятымызды, аьдетлеримизди саклав. «Шоьл тавысы» 85 йыл эм бизим «Ногай давысы» газетасы 78 йыл ишинде бу асыл борьшты намыслы кепте толтырадылар», – деп белгиледи А.Атуова.

«Солидарность» Сырт-Кавказ журналистлер фонды атыннан онынъ президенті С.Нартоков «Шоьл тавысы» газетасынынъ куллыкшылары Л.Уразаева ман М.-А.Хановка коьпйыллык намыслы иси мен Сырт Кавказ журналистика тармагына эткен коьсмы уьшин эм газетанынъ 85 йыллыгы ман байланыста дипломлар тапшырды.

Мерекели шарада ДР Сырт регионы бойынша бас специалист Владимир Харитонов, Дагестан казак орталыгынынъ етекшииси А.Пресняков, «Ногайская ЦРБ» бас врачы атыннан онынъ орынбасары А.Абдурахманова, Ногай патшалык саз алатлар оркестрининъ етекшииси Б.Кудайбердиев, Ногай патшалык драма театрынынъ коллективин атыннан О.Кокоева ман С.Аблемитова кутлав соьзлерин айттылар эм савгаларын тапшырдылар.

Шара катнасуьшыларынынъ коьнйиллерин йьрлавышлар А.Романов, З.Аджигеримова, Л.Кукоева, Г.Кокоева ман М.Ваисов, «Айланай» патшалык биов эм «Карлыгашлар» балалар йьр эм биов ансамбльлери оьзлерининъ сайлам концерт номерлери мен коьтердилер.

М. ЮНУСОВ.

Сувьретте: редакция коллективи.

АТАЛЫК БАБТИРЛЕРИНИНЪ КУЪНИНЕ РАС БАРЫШ

Буршаг авылынынъ оьктемлиги

1992-нши йылдынъ 22-нши мартында Россия Федерациясында йогары дережели атлар токтастырылган – Россия Федерациясынынъ Баптири эм «Алтын Юлдыз» медали. Сол заманнан бери бу йогары атка 32 дагестаншылар тийисли этилиндилер. Солардынъ арасында – Магомед Толбоев, Абдулхаким Исмаилов, Загид Загидов, Магомед Омаров, Адильгерей Магомедтагиров, Гапал Гаджиев, Зулкаид Каидов эм баскалар.

Агуллардынъ оьктемлиги – РФ Баптири ФСБ подполковниги Зулкаид Гусейнович Каидов. Ол Агул районнынъ тенъиз дережеси уьстинде 3015 м. йогарлыктагы Джуфудага этегинде орынласкан Буршаг авылында тувган. Оннан баска, бар аьли де РФ Баптири атка тийисли этилинген 66 аьдем – правосаклав органлар куллыкшылары. Олар сол атка тийисли этилингенлер. Сырт Кавказда, боьтен де Дагестанда болган спецкомандировкаларда.

Йогары патшалык савга «Горячий точкаларда» согыскан аьскершилерге йигитлик эм баьтирлик уьшин, космостагы юритилетаган аьрекетте, янъы авиа техникасын уьйренуьвде, патшалык эм халк алдында айырым етимислерге уьшин бериледи. Савга акында Положение мен келисте бу савга РФ Президенти мен, баьтир исти эткен мен байланыста болып, патшалык эм халк алдында етисилген уьстинликлер уьшин бериледи.

Подполковник ФСБ Зулкаид Каидовтынъ Сырт Кавказда, айырып айтканда, Дагестан еринде специальлик командировкаларда ортакшылык этип, коьрсеткен йигитлиги халк эсинде, боьтен де онынъ тувган авылында дайымга сакланар.

АНТИТЕРРОР

Аьллер енъиллерден тувыл

Янъыларда Дагестан Патшалык университетининъ конференц-залында Сырт Кавказда экстремизм эм терроризм идеологиясына карсы турув уьстинде конференция болып озды.

Бу конференцияда Дагестан Республикасынынъ Баспа эм информация министерствосы уйгынлап озгарды. Конференцияда республикадынъ баьри министерстволарыннынъ эм ведомстволарыннынъ ваькиллери катнастылар.

ДР миллет политикасы бойынша министри Татьяна Гамалей: «Конференция Сырт Кавказда бек уьйкен маьнели

Йигитлиги яс несилге коьрим

Бу йылдынъ октябрь айыннынъ ишинде Кумлы авылынынъ Д.Шихмурзаев атындагы орта мектебинде дагестан полициясынынъ офицери Магомед Нурбагандовтынъ эткен баьтирлиги не багысланган йигитлик дериси уйгынланып оьтти.

Окувшылар ман йолыгыслар балалардынъ эм яслардынъ гражданлык-патриотлык ягыннан тербиялав, Элимиздинъ аьвелгиси эм йигитликлери акында эстеликти саклав мырад пан озгарыладылар.

Дагестан ясынынъ эткен йигитлиги, берклиги эм патриотизми оьсип келеятырган несилге коьрим болып келеек. Яс полиция куллыкшысынынъ баьтирлиги республикамыздынъ етекшилеви мен де йогары бааланды.

22-нши сентябрьде Кремльде Россия Баптири деген алтын юлдызын йигит ястынъ ата-анасы Нурбаганд эм Кумсият Нурбагандовларга шатлыклы аьлде РФ Президенти тапшырды.

– Россия Баптири деген сыйлы атына ян бергеннен сонъ тийисли этилген полиция лейтенанты Магомед Нурбагандов офицер сыйын аклап болды, онынъ коьрсеткен йигитлиги мен савлай элимиз оьктемсийди, – деди Россия Президенти Владимир Путин.

Нурбагандовтынъ баьтирлигин оьрметлеп, орыс тил эм адабиятыннан окытувшысы Х.Бурумбаева 8-нши класста «Халкка багысланган яшав» деген темага эм тарих дерисиннен окытувшы М.Танбулатова 9-ншы класс окувшыларына «М. Нурбагандов – Россия баптири» деген темага йигитлик дерислерин озгардылар. Окытувшылар ман бирге окувшылар да дериске тийисли аьзирлик коьрди.

Айтпага, олар тамда эм тактада газета бетлериннен алынган элимиздинъ эм республикамыздынъ баьтирлери акында макалаларды эм суьврелерди илдилер, афган эм шешен оьзгерислеринде, Уллы Аталык согыс йылларында аьскершилердинъ йигитлиги эм олардынъ яшавы акында китаплерди коьрсетип салдылар. Тема бойынша фотоколлажларды эм видеороликлерди аьзирлеген эдилер.

Дерис юруьви бойынша окувшылар «йигитлик», «коркынышсызлык», «йигерлик», «баьтирлик» деген анъламлар акында оьз ойлары ман боьлистер. Окувшылар караклар ман оьлтирилген эм оьлгеннен сонъ Йигитлик савгасына тийисли этилген Махачкаладынъ Ленинский район бойынша тергевлер юритуьв боьлигининъ тамада следователи Р.Рамазанов акында да эскердилер.

Йолыгыстынъ сонъында мектеб етекшисининъ тербиялав бойынша орынбасары Ф.Абдунасова соьйледи. Ол йигитлик дерисинде ортакшылык эткен окытувшыларга эм окувшыларга разылыгын билдирди эм окувшыларды Аталыгымыздынъ шынты патриотлары, тийисли граждандары болмага шаьырды. Оларга тынышлыклы эм таза коькти йорады.

Г. НУРДИНОВА.

ДР ХАЛК ЙЫЙЫНЫ

Авырувлылар ман йолыгысканлар

Дагестан Республикасынынъ Халк Йыйыныннынъ Председателинынъ орынбасары Елена Ельниковадынъ етекшилиги мен республика парламентинынъ депутатлары Республикалык юкпалы авырувлар орталыгында эм Махачкаладынъ 1-нши балалар больницасында болганлар.

Вице-спикер мен бирге ДР Халк Йыйыныннынъ Савлык саклав эм социаллык политика бойынша комитетининъ председатели Висампаша Ханалиев, онынъ орынбасары Магомедхан Арацилов эм кала йыйыныннынъ депутаты, Махачкаладагы «МАКС-М» ЗАО филиалыннынъ директоры Шамиль Омаров та барганлар.

Депутатлар Республикалык юкпалы авырувлар орталыгынынъ медициналык персоналы ман йолыгысканлар, Махачкалада оьткир шек инфекциясы кутырган заманда туьскен авырувлылардынъ аьллери мен, керекли дарманлардынъ барлыгы ман кызыксынганлар.

Орталыктынъ бас врачы Муртазали Магомедов 27-нши октябрьден алып олардынъ учреждениесине оьткир шек инфекциясы ман авырган аьдемлер коьлеми туьсип баслаганы, солардынъ хыйлысы больницага ерлестирилгени акында белгиледи. Олар коьбисинше 14 ясына толмаган балалар эди.

«Сол куьнлерде биз аьдеттен тыскары аьллерде куллык эттик. Заманында этилинген сапатлы медициналык ярдамы, республика етекшилерининъ, сонынъ санында савлык саклав министерствосыннынъ демевлиги мен биз баьри керекли медициналык препаратлары ман канагатландык эм баьри авырувлыларды да эмледик», – деген ол.

Республика парламентарийлери Орталыктынъ уьйкенлер эм балалар боьликлеринде болганлар, авырувлыларды карав эм эмлев аьллери мен танысканлар, олар ман хабарлаканлар, олардынъ савлыгы, медперсоналдынъ куллыгынынъ сапаты ман кызыксынганлар.

Муннан сонъ депутатлар каладынъ 1-нши балалар больницасына барганлар. Депутатлар палаталарды карап шыкканлар, кишкей авырувлылар, олардынъ ата-аналары эм медперсонал ман коьрисип хабарласканлар.

ДР Халк Йыйыныннынъ Председателинынъ орынбасары Е.Ельникова болып оьткен кыйынлы аьллерге карамастан, медиклер сол аьллерди енъмеге амал тапкан деп белгилеген. Ол врачларга олардынъ авыр, ама саваплы куллыгы уьшин разылыгын билдирген эм республика парламентининъ депутатлары медиклерге дайым да керекли коьмекти этпеге аьзир экенин билдирген.

ДР Халк Йыйыныннынъ Аппаратынынъ информация-аналитикалык боьлиги.

Г. САГИНДИКОВА.
Суьвретте: конференция мезгили.

Хайырлы ясынъ ман, тувган газета!

Газетадынъ бас редакторы Эльмира Кожеевадынъ докладынан:

Сыйлы йолдаслар! Аявлы конаклар!

Бугуьн – данъклы куьн: «Шоьл тавысы» («Голос степи») ногай миллет газетасынынъ биринши номери шыкканлы 85 йыл.

«Шоьл тавысы» республикалык газетасы – бизим ногай баспасынынъ оьктемлиги.

Муннан 85 йыл артта алдынгы Караногай районьнда ногай халкынынъ тарихинде миллет газетасынынъ биринши номери баспадан шыкты.

Эсинде халкымыздынъ тарихинде 1931-нши йылдынъ ноябрь айы. Сол заман Терекли-Мектеб авылында биринши типография эм редакция ашылып, «Кызыл Байрак» аты ман биринши ногай газетасы шыгарылып басланды.

Йылдан-йылга онынъ материал-техникалык негизи беркип келди, эм 35 йыл бойы «Кызыл Байрак» бизим халкымыздынъ маданиятынынъ, район экономикасынынъ оьрленувине уйкен косымын эткен.

Уллы Аталык согысы йылларында ногай газетасы, савлай совет халкындай болып, «Баьри зат – фронт ушин, баьри зат – енъуьв ушин!» деген шақырув астында аьрекети эткен.

1965-нши йылда бизим газетамыз «Шоьллик маягы» деп аталды, а 1991-нши йылда ога республикалык статус берилди, эм газетамыз дунья юзине «Шоьл тавысы» деп шыгарылып басланды. Бизге эстеликли эм маьнели биринши ногай газетасы сондай аьрекет йолын оьткени. Ол 85 йыл узакында оьзининъ шоьл халкы ман, Ногай (Караногай) району ман бирге оьрленип келген эм несилден-несилге бизим халкымыздынъ бас маслагатшысы эм уйгынлавышы болган.

Дунья юзине шыгып, ногай газетасы 85 йыл ишинде оьз элин эм оьз халкын суьйген бир неше несил журналистлер аркасы ман ногай халкы арасында уйкен сый казанган. Олардынъ коьбиси, оькинишке, арамьзда йок, ама тувган газетамыздынъ йылазбасында олардынъ атлары сакланган. Дайымга сакланган бизим эсимизде ногай баспа-

Кутлав

Сыйлы Эльмира Юнусовна! Сыйлы дослар!

«Нур» цахур газетасынынъ коллективи атыннан «Шоьл тавысы» газетасынынъ 85 йыллык мерекеси мен ак юректен исси кутлайман. Сизинъ йогары кестилик усталык аркасы ман ногай халкынынъ маданиятын, тилин, адабиятын саклав йолында коьп зат этилген эм этиледди. Армаганда да, тек сизинъ тувыл, савлай республикадынъ миллет прессасына туьскен баьри авырлыкларга карамастан, газетаны сакларсыз эм оьз окувишыларынынъзды ийги макалалар ман суьйинтерсиз деп ойлайман. Тагы да мереке мен кутлайман.

Байрам Абдуллаев.

сынынъ негизин салувшылар. Олар – бизим биринши редакторлар: Абдулмежит Аджибаев, Басир Абдулин, Д. Курмиев, Ягудин, Кожакмет Муллаев, Абледий Алимов, Бади Аджигельдиев, Круптурсун Кокоев, Муса Отаров, Курптурсын Оразбаев.

Ногай миллет интеллигенциясынынъ оьсуьви эм оьрленувине ушин салдарлы уьлисин косканлар оьз аьрекети мен А-Х.Ш. Джанибеков, М. Курманалиев, З. Кайбалиев. «Шоьл тавысы» газетасы мунда да алдыда эди. Онынъ бетлеринде зейинли ногай язувшылары Ф. Абдулжалиловтынъ, С. Капаевтынъ ятлавлары, поэмалары, эскеруьвлери, сонъында – К. Оразбаевтынъ, Г. Аджигельдиевтынъ, А. Култаевтынъ, Кадриядынъ, И. Капаевтынъ, М. Авезовтынъ, М. Кожеевтынъ, Ф. Сидакметовадынъ, М-А. Хановтынъ, С. Майлыбаевадынъ, Г. Бекмуратовадынъ, фольклоршы Т. Акманбетовтынъ эм коьплеген баскалардынъ язганлары, А. Сикалиевтынъ, Д. Шихмурзаевтынъ, Р. Керейтовтынъ, Д. Кидирниязов-

тынъ илми ислери орын тапканлар. Бу ак ниетли иске алаллыгын «Шоьл тавысы» газетамыз аьли де саклайды.

Туьрли йылларда «Шоьл тавысы» ногай газетасын басшылаганлар онынъ тарихинде оьз атларын калдырганлар. Олар – Сейдахмет Рахмедов, Динислам Адисов, Каирбек Юмартов, Мурат Авезов эм Магомед Кожеев. Аьр бири си – ногай миллет баспа органынынъ данъклы тарихининъ яркын бетлери.

Яркын бетлер болып сакланар солай ок «Шоьл тавысынынъ» тарихинде ердеслеримиз М.Отаровтынъ, К. Оразбаевтынъ, А. Алимовтынъ, А.Даутовтынъ, М. Етмишевтынъ, Р.Ораковтынъ, К.Савкатовтынъ журналистлик аьрекетлери. Олар акында эс дайымга сакланар.

85 йыл узакында «Шоьл тавысы» – оьз окувишылары ман тар байланыста, эм бу куьнлерде де оьз халкы арасында уйкен сый ман пайдаланады.

Ногай баспа органынынъ

тарихиндеги ийги аьдет-йорыкларды туьрлендирмей, редакцияда бугуьнде де оьз исининъ усталары кыйын саладылар. Олар – оьз яшавынынъ коьп йылларын тувган газетамызга багыслап келеяткан ис ветеранлары, ДР Журналистлер союзынынъ агзалары М. Кожеев, Л. Уразаева, М-А. Ханов, Г. Бекмуратова, бухгалтер С. Утегенова, корректор А. Башиева, компьютерщиклер Л. Бекмурзаева, А. Каракаева, яс журналистлер – Н. Кожеева, Г. Курганова, Г. Нурдинова.

Эм бугуьнде «Шоьл тавысы» ногай миллет газетасы ман етекшилев сыйлы борышы мага тапшырылган. Ол – бек яваплы ис орын, эм мен сога тийисли болув ушин шалысаман.

Бу байрам куьн мен оьз атымнан уйкен разылык соьзлеримди каратаман ДР Аькимбасы Рамазан Гаджимуратович Абдулатиповка мага сондай йогары сеним эткени ушин, ДР баспа эм информация министри Бурлият Мовсаровна Токболатовага, ДР Журналистлер союзынынъ Председатели Али Ахмедович Ахмедовка бизим газетамызга дайым коьмегин тийгистетаганлары ушин.

Бир йыл ярым ишинде редакцияды янды куванткан илгерили ислер болдылар: редакция компьютер техникасы ман яракландырылды, журналистлерге ийги аьлдер туьзуьв ниетте уйшилик алатлар алынды, газетамыздынъ тиражы мынъ экзemplярга арттырылды. Эндигиси йылдан алып газетамыз 12 табак болып шыгарылаак. Солай ок «Шоьл тавысы» газетасынынъ редакциясы «РГВК Дагестан» телеканалында ногай тилинде 30 такыйкалык телеберуьвлер шыгармага ойлайды.

«Шоьл тавысы» тар байланыслар туталды ДР Тарумов, Бабаюрт, Кизляр районларынынъ администрациялары ман, солай ок баска ерлерде (Астрахань, Мурманск областлери, Карачаево-Черкесия, Шешен Республикасы, Ставрополь крайы, Челябинск областининъ Ногайбак району, Сургут, Новый Уренгой, Москва, Тюмень) яшайтаган ногайлар

ман.

Айырым эс каратпага суьемиз шет элдер (Румыния, Турция, Венгрия, Голландия) ногайларына. Турция элининъ ногайлары ондагы патшалык каналда аьрекет этетаган ногай телевидениеси мен бизди биргелес аьрекетлемеге шақырадылар.

Кардашлык катнаслар туьзилген бизде, Ногай району-мызда да. Мунда яшайтаган халкымыз дайым да бизим газетамызды яклайдылар, оны ман оьктемсийдилер, газетакга язылуьвды уйгынлы оьткередилен.

Газетамыздынъ коллективи атыннан айырым разылыгымды билдиргим келеди Ногай районунынъ аькимбасы К. Янбулатовка, администрация аькимбасы Р. Шангереевке. Олар бизим баьри баславларымызды яклайдылар, маьселелерди шешуьвде катнасадылар эм биз бен дайым биргелесте аьрекет этедилен. Уйкен разылыгымызды билдиремиз бизим спонсорларга: «село Терекли-Мектеб» СП МО аькимбасы З. Аджибайрамовка, «Бозторгай» КФХ етекшиси М. Аджековка. Уйкен савбол айтамыз биз газетакга язылуьв исинде коьрсететаган белсенлик ушин правосаклав органлар, билимлендируьв эм савлык саклав тармаклар куллыкшыларына. Разымыз биз бугуьнги мереке шарады озгаруьвга спонсорлык коьмегин тийгисткен «сельсовет Арсланбековский» СП МО аькимбасы Алибек Кульдиевке, «село Кумли» СП МО аькимбасы Руслан Насыровка, «сельсовет Орта-тубинский» СП МО аькимбасы Замир Отегеновка, «сельсовет Карагасский» СП МО аькимбасы Кошманбет Мамаевке.

Бугуьн биз хошлаймыз бизди кутламага узактан келген конакларды.

Аявлы дослар! Бизим баьримизди де «Шоьл тавысы» республикалык газетасынынъ сыйлы мерекеси мен ак юректен тагы да кутлайман. Баьринъизге де берк ден савлыкты эм бизим газетамыз бан армаганда да байланысты узьбей биргелес аьрекет эткенинъизди йорайман.

ЭСТЕЛИКЛИ КУЪНЛЕР

«Москва, сен аър бир аьскершидинъ юрегинде»

Быйыл 5-6-ншы декабрь куьнлеринде 1941-нши йылдынъ куьз-кыс айларында Москва уьшин согысларда совет халкынынъ енъуьвине 75 йыл толады.

Ол сав Уллы Аталык согысынынъ энъ де кыйынлы эм уйкен урысларынынъ бириси эди. Гитлер Москвады алуьвга уйкен маьне берген. Фашистлер бас калады 3-4 айлар ишинде бийлеп алмага ниетленген. Ама совет аьскершилерининъ аър бир шақырым ер уьшин йигерли согысувы сол планы кери калдырды. Смоленск, Киев эм Ленинград туьбинде юритилген согыслар душпанды ирктилер. Соьйтип, Москва уьшин согыс 1941-нши йылдынъ 30-ншы сентябринде басланган. Бу согыс операциясын немец командованиеси «Тайфун» деп атаган. Соны яшавга шыгарув уьшин фашистлердинъ энъ уйкен «Центр» аьскершилик куьби коьплеген аьскер дивизияларын эм согыс техникасын кавгага киргисткен.

Ол куьнлерде Кызыл Аьскердинъ резервлер мен аьллери бек авыр туьзилген эди. Тек совет аьскершилерининъ йигитлерше согыс юритуьви негизинде душпаннынъ алдыга юриси ога бек баалы олтырды. Болса да октябрь-ноябрь айларында душпан бас калага янасып келди. Мунавдай кыйынлы шакта Совет Оьр Бас командованиеси Москвага Ленинград фронтынан Г.К.Жуковты шақырды. Онынъ етекшилиги мен Москва туьбинде согысып турган совет аьскершилерининъ коршаланув урыслары куьшленди. Сол йыл 7-нши ноябрьде Кызыл майданда совет аьскершилерининъ эстеликли тарих парады озгарылды. Сонынъ озгарылувы савлай халкымызга тувган ерин душпаннан коршалаьва янъы куьш берди.

Ноябрь айдынъ ызына – декабрь айдынъ басына душпан аьскерлери бас калага 40, 30, а бирер ерлерде 25 шақырымга дейим янаскан эдилер. Немец генераллары Москвады турламаларыннан карап

коьргенлер. Болса да совет командованиеси сол заман тылда уьш янъы армияларды йыйнап туьзбеге уьлгирди. Бу куьнлерде душпан аьскерлери фронт бойынша айлак та созылып, каты кыс ава шакларында эм боьтен де совет аьскершилерининъ йигерли коршаланув негизинде колайсыз аьллерге етистилер. Г.Жуковтынъ планы ман мине сол заманда бизим аьскершилердинъ савлай фронт бойынша алдыга коьтерилуьви басланды. Баслап 5-нши декабрь туьнинде Калинин фронтыннъ (генерал-полковник И.С.Конев), 6-ншы декабрьде – Куьнбатар (армия генералы Г.К.Жуков) эм Кубыла-Куьнбатар фронтыннъ онъ канаты (маршал С.К.Тимошенко) алдыга коьтерилдилер. Совет аьскершилерининъ сондай планы немецлер уьшин бек анъсыз эди. Декабрь-январь айлары ишинде коьплеген калалар эм авыллар фашистлерден босатылды, душпан аьскерлери Москвадан 150-300 шақырымларга кери тасландылар.

Москва туьбинде совет халкынынъ енъуьвининъ маьнеси бек уйкен эди. Макталган вермахт аьскерлери биринши кере каты суьриндилер, душпаннынъ енъилмеслиги акында миф бузылды. Савлай халкымыз, кардаш дуьня эллери бу енъуьв акында уйкен коьнъиллик пен эситтилер. Великобритания премьер-министри У.Черчилъ, США президенти Рузвельт СССР етекшиси И.Сталинди, совет халкын сондай енъуьв мен кутладылар.

Москвады 1941-нши йылда баьри совет халклары ман бирге ногай йигитлери Сейпу Аблезов, Каирбек Магомедов, Сулеймен Сариев, сонъында газетамыздынъ редакторы болган Абдулла Юсупов, солай ок Николай Уточкин, Константин Филищын де баьтирлерше коршалаганлар.

М. ХАНОВ.

БИЗИМ ХАБАРЛАСУВ

Ана тилим – байлыгым

Ана тилин билген, ана тилинде оьз ойларын язган – сол тувыл ма уллы наьсип. Сога коьре, Фания Анварбек кызы Кусегенова наьсипли аьдем деп айтсам, соьзим акыйкат болар деп ойлайман, неге десе онынъ яшавы ана тили мен байланыслы.

Критик, фольклоршы, литературовед, филология илмилер кандидаты, доцент А.А.Тахо-Годи атындагы Дагестан Республикасынынъ педагогикалык илми-излев институтынынъ тувган тил секторынынъ тамада куллыкшысы Ф.Кусегенова ногай фольклорынынъ эм тувган тилин излев эм уьйренуьв куллыгы ман 2000-ншы йылдан алып каьрлейди. Сол йыллардынъ ишинде ол «Ногай дестанлар» деген монография баспалаган, бу ис «2007-нши йыл ишинде Россия Илмилер академиясынынъ илми етимислерине» кирген. Баскалай, аьлим ногай тилинде адабиат терминлерининъ соьзлигин шыгарган, ногай фольклорынынъ эм адабиятынынъ соравлары бойынша 450 макала баспалаган. Фания Анварбек кызы «Дагестан халкларынынъ фольклорынынъ эстеликлери» деген китаптинъ ногай миллет язувларынынъ редакторы болады. Аьлим кесписи бойынша туьрли дережелери илми-практикалык конференцияларында катнасады. ДГУ филология факультетининъ журналистика боьлигин битирген. 1999-2002-нши йылларда Ф.Кусегенова РАН Дагестан илми орталыгынынъ Г.Цадаса атындагы тил, адабиат эм саниятлар институтында аспирантурады оьткен. 2004-нши йыл «Ногай дестанлар: миллет баскалыгы, этникалар ара эм фольклор адабиат байланыслар» деген темага кандидат диссертациясын коршалаган. Биз аьлимге бир неше соравлар берип, оны ман хабарласув юриттик.

Сорав. Фания Анварбек кызы, оьзинъиздинъ акында хабарлаганынъызды суьемиз. Ойларынъыз буьгуьнлерде яшавга шыгарылып турганына баьримиз де шайыт. Кеспи сайлавга сизге не зат демевлик эткен?

– «Болаяк зат бастан белгили» дейди ногайда. Мен ногай фольклорын уьйренегим эм оны излестиреегим меним канымда болган деп айтпага боламан. Оьз халкыма, онынъ аьвелгисине, халк яратуьшылыгына суьйим мага анамнынъ суьти мен эндирилген. Баьри зат та балалыктан, аьелден басланады. Меним сол кеспиди, сол йолды сайлавыма анам Асиет (яткан ери ярык болсын) оьз себеплигин эткен.

Сорав. Сизинъ китабинъыз «Аямда болса – яларман, анамда болса – аларман» – айлак уйкен кыйын салынып этилинген куллык, сол куллыкты баслаганда мырадынъыз кайдай эди?

– Китапти аьзирлевге, оны баспалаьва бир куьнде тувыл, бир ай да тувыл, йыллар кетти. Бу китапке меним анамнынъ авызыннан язылган шыгармалар да кирген, сол затты мен йылуьвлык пан эскермен. Фольклор акылдынъ саклаьшысы болады, фольклорда халктынъ эдап-эпикалык келбети суьвретленеди, онынъ тоьгерек якта болаьтаган оьзгерислерди аьнлаьв, оьз яшавыннан оьткеруьв, толы кепте этносты аьдеттеги маданияты коьрсетиледи. Халк яратуьшылыгынынъ шыгармалары буьгуьнге дейим бизди сукландырады. Олар яс несили тербиялавга да оьз демевлигин этеди, бу яшавдынъ маьнесин аьнламага, оьз орынын таппага коьмек этеди. Эм меним мырадым сол байлыкты йойтпаска, йыйнап, яс несилге коьширмеге эди. Бу зат аьр фольклоршыдынъ бас борышы деп санаиман.

Сорав. Сиз калай ойлайсыз, буьгуьнлерде дагестан халклар тиллерининъ, солардынъ ишинде ногай тили де бар, маьселеси кайдай, эм сол маьселеди шешуьв йолларын кайтип таппага керек?

– Йыл сайын ана тилинде соьйлейтаган балалардынъ саны азаяды. Ким куьналы? Мага коьре, атааналар, олар ана тили балаларга керек тувыл деп ойлайдылар. Меним эсиме «ийт, куйрыгын кесенъ де, кой болмас» деген айтуьв келеди. Бу соравда бизим энъ де биринши яв – куьннен-куьнге янъыратан технологиялар, буьгуьнлерде балалар бавыннан школага орыс тилинде бек ийги соьйлейтаган балалар келедилер, баслапкы класслардан орта классларга келген окуьшылардынъ коьбиси ана тилин билмейдилер. Окуьтуьшылар ойланып каладылар, кайсы программа бойынша оларды окуьтуьв керек? Ногай балалар ана тилин шет эл тиллериндей этип окуйдылар. Аьлиги куьланатаган программалар бойынша ана тил эм тувган тил дерислери кыскартылган. Маьселединъ бир ягы – китаплер йоклыгы.

Маьселеди шешуьв уьшин школага дейимги эм школа учреждениелерде окуьтаган балалар уьшин «Китаплер-саьбийлер», «Школа китапханасы» эм баска китаплер баспаламага керек. Ана тили, фольклор эм адабиат бойынша балалар бавында саьбатлер ашув керек, баслапкы класслар окуьтуьшыларына ана тили эм адабиат дерислерине яваплылык пан карав керекли, баслапкы классларда бу дерислерди специалистлер окуьтуьв керек. ДР Билимлендируьв акында законы бойынша аьр бир окуьшы ана тилин эм адабиятын окуьмага тийисли.

Сорав. Янъыларда Черкесск каласында халклар ара ногай тилине багысланган конференция оьтти. Кайдай маьселелер коьтереди бу шара? Сизинъ ойынъызга коьре, сол маьселелерди шешип болар ма сондай конференцияларды оьткеруьвимиз?

– Конференциядынъ бас борышы – ногай халкынынъ баска кардаш халклары ман мынъйыллык байланысы акында билдируьвлерди йыйнаьв, Россия эм шет эллер илми орталыклары арасында бай-

ланыс туьзуьв, халктынъ тарих-маданият эстеликлерин саклаьв, энъ де баслап – тилин. Эки йылдынъ артында оьткен конференцияга коьре, быйлыгы шарада катнасуьшылар коьп эди. Меним ойыма коьре, конференция салынган борышларын толтырды.

Сорав. Газета бизим халкымыздынъ яшавын, онынъ соравларын коьтереди. Сизинъ ойынъызга коьре, журналист эсабында кайдай ойларынъызды, маслагатларынъызды бермеге боласыз?

– «Шоьл тавысы» меним яшавымда уйкен орын тутады, ол мага яшавга йол берген. Меним биринши шыгармаларым бу газетадынъ бетлеринде шыккан, 1992-нши йылда сол заманда газетадынъ редакторы Мурат Авезов мага ДГУ журналистика боьлигине туьспеге рекомендация берген.

«Шоьл тавысы» республикалык газета, сол статуска коьре ол аьр заманда да ислемерге керекли. Баспадынъ туьрли жанрлары кулланганы газетады кызыклы этеди, сога коьре аналитикалык макалалар, репортажлар, рецензиялар тез-тез язув керек деп ойлайман. Туьрли темаларга эм жанрларга макалалар язылса, окуьшылар да коьп болар. Бизим ногай газетамыз оьзининъ 85 йыллык мерекесин белгиледи. Мен ак юректен газетадынъ туьзилуьвине, уйгынланувине эм аьлиги заманда аьрекетлевине оьз уьлисин коскан эм косып турган аьдемлерге савбол айтаман. Газетадынъ бас редакторы Эльмира Юнусовна Кожаевады эм савлай коллективти газетадынъ мерекеси мен кутлайман. Газетага коьплеген кызыклы макалалар йорайман. Окуьшыларга ден савлык, наьсип эм тек ийги хабарлар сагынаман.

Хабарласувды
Г.Бекмуратова юриткен.

АНА КУЪНИ
БЕЛГИЛЕНДИ

Кутлайман!

Аявлы хатын-кызлар! Айырым юрек сезими мен сизди Ана куъни мен исси кутлайман. Оьмирден-оьмирге кыскаклыга аналык деген йогары кие борышы салынган. «Ана» деген союзден биз соьйлеп эм бу дуныяда оьз орынымызды сезип уйрене-миз. Бу соьзде суьйим эм сеним-лик, куъш эм яратувшылык коьтерилиси, онда – ярык, йылу-лык эм онъайтлык. Тек балалык-та тувыл, дайым да йылы коллары ман эм ийги соьзлери мен яклав алган аьдем шет-кырыйсыз наьсипли. Ана суьйими бизге куъш береди, кыйынлыклардан оьтпеге эм уьстинликлерге етиспеге коьмек этеди. Ак юректен сизге энъ ийги разылык соьзлеримиз, бизим аявлы аналар эм анайлар. Аьр анага юрек йылувлук эм шыдам-лык, арымастан каьр шегетаганы уьшин уйкен савбол: яс аналарга, уныклары эм немерелери уьшин каьрлевшилерге, коьп балалылар-га, асыравга оьксиз балаларды алганларга. Яшавынъызды кайгы-лар эм кыйынлыклар куьнъиртлет-песин, аьеллеринъизде дайым бир-биринъизди анълагандай аьл бол-сын. Балаларынъыз сизинъ баьри сенимлеринъизди акласындар, оьз уьстинликлери мен суьйинтсин-лер эм дайым да сизге эс каратып, сиз акында каьрлесинлер. Тыныш-лык эм танълык сизге, аьел онъай-лыгын эм берк ден савлык!

Эльдар Карагишиев,
«с/с Бабаюртовский» СП МО
аькимбасы.

КИЗЛЯР РАЙОНЫ

Етим саьбийлерге айырым эс

2016-ншы йылдынъ 22-нши ноябринде Кизляр районынынъ авыллары ара орталык китапханасында тоьгерек стол оьтти. Шара Савлайроссиялык балалар уьшин ыхтыярлык ярдамын этуьв куьнине багысланып уйгынланган эди.

Онынъ баславшылары Кизляр районынынъ МКУ «Билимлендируьв –методикалык орталыгы эм Кизляр район администрациясынынъ карав боьлигининъ специалистлери боладылар.

Тоьгерек столынынъ куллыгында Кизляр район администрациясынынъ коршалав эм саклав бойынша боьлигининъ етекшиси К.Булатова, Кизляр район администрациясынынъ юристлик боьлигининъ етекшиси М.Абилиев, Кизляр рай-

оны бойынша РФ МВД ОПДН етекшиси Александр Светличный, Кизляр районынынъ МКУ ИМЦ специалистлери Х. Раджабова эм Б.Эльгираева ортакшылык эттилер.

– Патшалыгымыз бизим алдымызда ыхтыярлык бойынша билимсизликти тамырыннан йойытув, сол ок гражданлар катламын оьз закон ыхтыярлары ман пайдаланып эм коршалав астында болганлардынъ кызыксынувларын коршалап уйьретуьв деген негиз-

ли борышларын салады, – деди Б.Эльгираева.

Хабарласувдынъ барысында етим саьбийлерди карав бойынша пособиелерин алув, бала ман кыянатлык этилуьвде закон бойынша саклайтаган аьдем яваплы экенин, саклав балалардынъ керексинуьви не акша амаллары шыгарылу-вы, ата-анасыннан сонъ уьймуьлктинъ асабалыкка калу-вында ясы етпеген балалардынъ ыхтыярлары ман байланыслы соравлары каралды-

лар. Специалистлер коьплеген соравларга аьлиги аьрекет этетаган законодательствосы бойынша ашыклап явапладылар, оьз ойлары ман боьликтилер. Узак шешилиуьвин талаплайтаган соравлар тийисли служба-лары ман тергевге алындылар.

К.Булатовадынъ соьзлери мен, Кизляр районынынъ администрациясында аьр саьрсеми куьн гражданлар ман йолыгыс озгарылаяк. Сол йолыгыслар бойынша юристлик боьликлери, «Кизлярский район» МР администрациядынъ коршалав боьлиги тегин ыхтыярлык ярдамын этип келеди. Тек оьткен йылдынъ 10 айы ишинде яшавшылардынъ ыхтыярлык ягыннан билимлендируьви бойынша 200-ден артык ата-аналары ягыннан каравсыз калган эм етим балалар катламыннан ясы етпеген саьбийлер эсапка алынганлар. Баска болып, айырым эс етим балаларды саклавшыларга каратылган, неге десе олар закон бойынша ата-аналардынъ орынын алушылар боладылар.

Тоьгерек столынынъ ййынына тегин юристлик ярдамын алмага деп, 50-ден артык етим балалары эм олардынъ закон бойынша ваькиллери шакрылган эдилер.

Сувьретте: шарадан коьринис.

ШЕЛКОВ РАЙОНЫ

Тил бирликте яшайдылар

Шешен Республикасында оьмирлер бойы тынышлыкта эм тил бирликте коьп санлы туьрли миллетлер яшап келедилер. Республикада яшайтаган коьп санлы халкларынынъ бириси – ногайлар. Бизим хабарласаяк кыскаклы да ногай миллетли болады.

Альфия Курганова Шешен Республикасынынъ Шелковской районында тувып-оьскен. Ол ногай эм шешен тиллеринде таза соьйлейди, Шешен патшалык университетинде журналистика боьлигинде баслап оқыган, оннан сонъ аспирантурады етимисли тамамлаган. Бу яс кызалак куьн сайын бир неше кеспилери бойынша коьплеген куллыкларын этпеге уьлгиреди. Альфия Шешен Республикасынынъ Ямагат палатасынынъ агзасы, «Сельский вестник» деген газетасынынъ редакторы, «Вести Республики» деген газетасында журналист болып аьрекет этеди. Баска болып, ол ямагатлык, тергев ислери мен де каьрлейди.

– Альфия, Халклар ара бирлик куьни сиз уьшин кайтип маьнели болатаганын хабарлап айтсанъыз экен?

– Элимиздинъ баьри яшавшылары да бирликти, тынышлыкты эм татымлыкты сезуьвлери болады.

– Республикадан кетпеге ойынъыз болган ма?

– Йок. Ондай ой бир де келмеген. Согыс оьзгерислери юруьвде де коьшпеге суьймедик. Сол кыйын заманларда коьплеген ювык кардашларымыз регионнан кетсе де, меним аьелим мунда калды, эм калганымыз уьшин бир де оькинмегенмиз.

– Аьелинъизде сиз ногай халкынъыздынъ аьдетлерин тутасыз ба? Олардынъ шешен халкынынъ аьдетлериннен баскалыгы бар ма экен?

– Ногай халкы мусылман динин тутады. Сонынъ уьшин байрамларымыз да шешен халкы ман бир болады. Айтпага, ашханада коьп затлардынъ усаслыгы бар. Мысалы, айтпага, катлама-май оьтпеге болады. Мен сондай майлы оьтпекти баска халкларында коьрмегенмен. Катламады этип мени тетем уйьреткен.

– Шешен Республикасында яшай келип, оьзинъизге миллетлик белгилери бойынша кайдай ды бир карыслыклар барын сезгенсиз бе?

– Согыс оьзгерислерин-

нен алдын болганын билемен, болса да сол затлар мени мен болмаган. Аьлиги заманда республикамызда яшайтаган ногайлары атыннан Ямагат палатасынынъ агзасы болган сонъ, миллет соравлары ман оьзим каьрлеп келемен. Сонынъ уьшин толы яваплылык пан Шешен Республикасында миллетлик пен байланыслы маьселелери йок деп айтпага боламан. Керисинше, аьдемлер мунда оьзин кавыфсызлыкта сезедилер, уйьлер саладылар, коьшпеге мырад этпейдилер.

– Сиз журналист эм Ямагат палатасынынъ агзасы эсабында элимиздинъ туьрли регионларында тез-тез боласыз. Сизден ондагы яшавшылар Шешен Республикасында кайтип яшайсыз деп аьлди сорайтаган боларлар?

– Сиз билесиз бе, яньыларда Сербияда болдым. Ондагы аьдемлер Шешен Республикасынынъ яшав аьли мен таныс тувыл. Россия яшавшылары, элбетте, мунда яшаган халклар тынышлы, кавыфсызлык-

та яшайтаганын биледилер. Республика етекшимиз Рамзан Кадыровты эм онынъ республикамыздынъ оьрленуьви бойынша этетаган куллыклары акында биледилер.

– Бир неше соьзлер мен шешен халкы акында айтсанъыз экен?

– Шешен халкы мага ювык халкларынынъ бириси болады. Меним бала заманымнан алып, бизге шешенлер коьрим болып келдилер. Шешен халкыннан бирликке, ярдамласу-лыкка, татымлыкка уйьренмеге болады. Атайымыз аьели-

мизди соьйтип тербиялаган.

– Республикамыздынъ ноябрь айында оьткен Россия халкларынынъ бирлесуьв байрамына кайдай йоравларын айтпага боларсыз?

– Шешен Республикасында коьп йыллар бойы кырк миллетли халк яшайды. Элбетте, оларга тынышлыкты йорайман.

Хабарласувды юри-кен Шешен Республикасында Радио Свобода корреспондент-ти Марина Исаева.

Сувьретте: Альфия Курганова.

С. БАТЫРОВ АТЛЫ САНИЯТ МЕКТЕБИНЕ – 50 йыл

Дагестан Республикасынын Ногай районынын орталыгы Терекли-Мектеб авылында Сраждин Батыров атлы саният мектеби коьп йылларды обнершиликтинъ шынты уйи болып келеятыр. Мунда куллыкка сахый карайтаган, орындагы тебентелли аьдемлер куллык этедилер. Бу йылдынъ кузинде саният мектеби озь эскилерин ашканлы элли йыл толаяк. Соны ман байланыста биз бу мектебинъ яшавы акында хабарламага суьземиз.

Сосы саният мектебин 2002-нши йылдан алып халкымыздынъ йигит, бажарымлы ясларынынъ бириси – Анвар Шорачев Аджибаев басшылайды. Анвар 1973-нши йылда Терекли-Мектеб авылында тувган. Ерли мектебинъ 8 классын кутарган сонъ, Махачкаланынъ Г. Гасанов атлы саз училищесине окувга туьскен. Онда доьрт йыл оқып, колына халк саз алатлар оркестрининъ артистининъ кеспилик дипломын алган. Сонъ билимин обстируьв мырат пан Астрахань каласынынъ патшалык консерваториясына туьскен.

Шора эм Тансылув Аджибаевлердинъ аьелинде доьрт бала тербияланган. Уйкенлери Руслан – аьскерлер боьлик куллыкшысы, Арслан – патшалык ногай саз алатлар оркестрининъ артисти, Анвар саниятлар мектебининъ басшысы болады, кенжепайлары Фатима – Ногай РОВД-сынынъ следователи болып ислейди. Аьелдинъ атасы Шора коьп йыллардынъ бойынша Ногай районынынъ почтасын басшылаган. Онынъ ян косагы Тансылув баьленше йыллардан бери район китапханасында етимисли куллык эткен.

– Сосы кеспиди мага сайламага атам уйкен себеп этти. Аьли мектебте окий турып, саз мектебине юретаган эдим. Соьйтип, мен яшавда сайлавымды эттим. Элбетте, мен эткен сайлавым уьшин бир де обкинмеймен, – деп боьлишти Анвар Аджибаев.

С. Батыров атлы саният мектебинде куллыгын суьйген, озь ислерининъ шынтылай да усталары аьрекетлейдилер. Айтпага, сосы саниятлар мектебининъ завучы эм фортепианодан окутувшысы, Дагестан Республикасынынъ сыйлы окутувшысы Эльмира Расильевна Толубаева мунда отыз доьрт йылдынъ бойынша ислеп келеятыр. Эльмира Толубаева озьининъ тербияланувшысы Айлин Аджиева акында боьтен де уйкен обктемлик пен боьлишти.

– Айлин кишкейиннен алып обнершиликке бет берип обсеятырган обктемиз болады. Кызалак тек фортепианодан,

пианинодан тувыл, йыр эм спорт якларыннан да йогары етимислерди коьрсетеди. Айлак акыллы бала. Озган 2015-нши йылда «Ногай давысы» эм «Маьметкей» баспа амаллары озгарган «Балалыктынъ тавысы-2015» деген регионлар ара фестивалдинъ енъуьвшиси болган. Бу йылдынъ канътар айында Айлин Аджиева Крым ярим аралына барып, «Кыскы Крым» деген халклар ара фестивалде баргылы биринши орынды эм Гран-приди алып кайтты. Бизим мектебимиз уьшин – ол уйкен обктемлик эм сый, – деп кызыклы боьлишти Э. Толубаева.

Алтын Омирзаковна Акбердиева саниятлар мектебининъ художествольк боьлигинде отыз тоьгыз йыл аьрекетлейди. Кыскааяклы Дагестан Республикасынынъ маданиятынынъ сыйлы куллыкшысы болады. Муннан алдын 1977-нши йылдан алып 1987-нши йылга дейим Алтын Омирзаковна Терекли-Мектеб авылынынъ суьвретлев школасын басшылаган.

– Яс суьвретшилерди, окутувшыларды обстирмеге керек эди. Сол талапты бизге зейинли журналист Сейдахмет Рахмедов салатаган эди. Соьйтип, Зиявдин Багавдинов, Адильхан Арикбаев, Эльмира Махмудова, Мукминат Отевалиева, Хаджат Агисова эм Осман Суюндиков меним колымда оькыганлар, – деп толы боьлишти Алтын Акбердиева. Алтын Акбердиева Дагестан Республикасынынъ педагогикалык институтынынъ художествольграфикалык факультетин кутылган. Алтын Омирзаковна озьси – уста суьвретши. Онынъ кабинетинде озь коллары ман ясаган суьвретлери, коьздинъ явын алып, иргелерде илинип турадылар.

Анжела Залимхановна Аджиева Сраждин Батыров атлы саниятлар мектебинде фортепиано боьлигининъ окутувшысы эм концертмейстер болып етимисли аьрекетлейтаганлы он сегиз йыл болады. Ис йолдаслары ога «Джамиля» деп суьйип айтадылар. Сол кадер заманнынъ ишинде кыскааяклы коьплеген етимислерди тапкан. Анжеланынъ атасы Залимхан Максудов – зейинли композитор. Ога усап, кызы да обнершилик йолын яшавында янына якын коьрип сайлаган. Джамия Аджиева куллыкта тапкан табынышлары уьшин Дагестан Республикасынынъ маданият министрствосынынъ Сый грамотала-

Ярты обмирди аьрекетте

ры ман савгаланган. Кеспиле устадынъ баьленше тербияланувшылары – Милана Валиева, Кульсим Аджиева, Зульфия Тенгизова, Алтынай Култаева, Эдил Аджибаев эм тагы да коьп баскалар бир неше кере дипломантлар болганлар. Джамия 1986-ншы йылда озьси де пианистлер конкурсынынъ биринши дережели дипломанты болган. Онынъ тербияланувшысы Эдил Аджибаев саниятлар мектебининъ фортепиано боьлигинде усталыгын арттырады. Кишкей досымыз Эдил, 2012-нши йылда Махачкалада Г. Гасанов атындагы республикалык пианистлер конкурсында катнасып, экинши орынды алган. 2014-нши йылда да сол ок конкурста сыйлы экинши орынга тийисли болган. Бу йылдынъ язлыгында шалыскыр эр бала Эдил бу конкурстынъ лауреаты болган эм биринши дережели дипломант болган.

Саниятлар мектебинде вокал эм фортепиано бойынша окутувшы болып халкымыздынъ тагы да бир устасы ислейди. Ол – Боранбийке Исмаиловна Коккезова. Кыскааяклы мунда отыз эки йылдынъ бойынша куллык этеди.

– Тербияланувшыларым туьрли конкурсларда эм фестивальлерде саниятлар мектебимиздинъ атын йогары сый ман айтырадылар. Солардынъ бириси – выпускницам Зейнаб Джумагишьева да болады. Ол саниятлар мектебинде – ети йыл. 2012-2014-нши йылларда Г. Гасанов атлы пианистлер конкурсынынъ дипло-

манты болган. Грозный каласында «Зейинлилерге йол» деген конкурсынынъ лауреаты болган.

Тагы да бир тербияланувшым Мадина Картакаева быйыл Шешен Республикасынынъ Грозный каласында озган пианистлер конкурсынынъ лауреаты деп танылган.

С. Батыров атындагы саниятлар мектебининъ суьвретлев боьлигинде алат юрекли, танъ кыскааяклы Мукминат Отевалиева окутувшы болып ислейди. Мукминат Россиядынъ Журналистлер соьзынынъ агзасы болады. Кыскааяклы саниятлар мектебинде аьрекетлейтаганлы бу йыл отыз йыл толаяк. Мукминат озьси – уста суьвретши эм зейинли шаир. Ол суьвретлеринде яшавды, табияттынъ ыспайлыгын яркын бояклар ман кенъ коьрсетеди. Касиети бойынша ян-авырувлы, озь кесписининъ устасы болган суьвретши Мукминат озьининъ тербияланувшылары ман, соьзсиз де, обктемсимега болаяк.

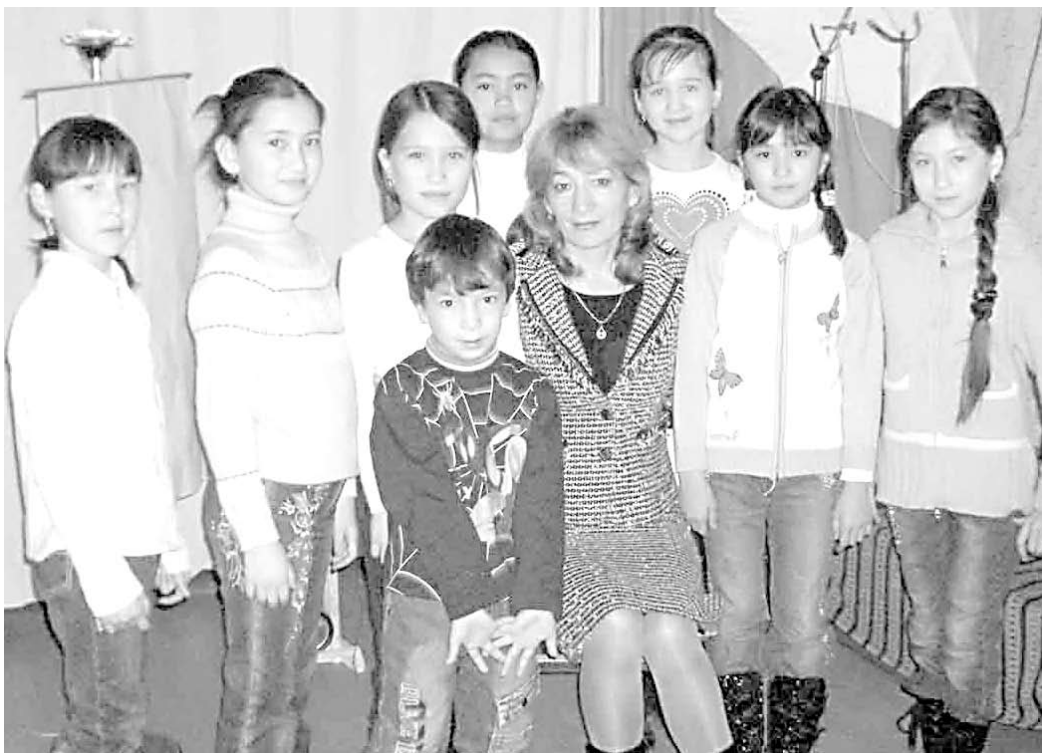
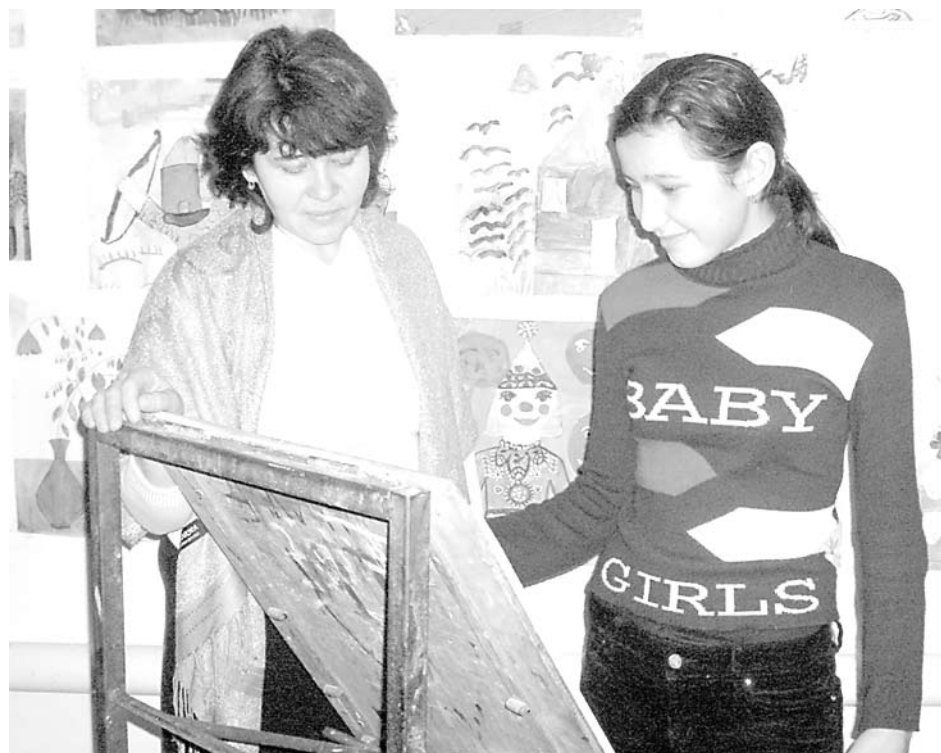
– Руслан Толубаев, Фатима Мусаева эм коьп баскалар, коьплеген конкурсларда катнасып, саниятлар мектебимиздинъ сыйын намыслы яклаганлар эм коьплеген Сый грамоталар ман, дипломлар ман савгаланганлар. Быйыл да эки выпускниким бар. Олар – Зубаир Исмаилов эм Солтанат Ильясова. Экеви де доьрт йыл оькыйдылар, – деп кызыклы хабарлады Мукминат Отевалиева.

Эльмира Таймасхановна Махмудова да суьвретлев боьлигининъ окутувшысы болады. Эльмира саниятлар мектебинде отыз бес йыл ислейди. Болымлыгы ман, аьдем мен енъил келисип билуьвлиги мен аьрекетте йогары сыйды тапкан. Мархаба Ажбатыровна Шалиева саниятлар мектебинде тек бесинши йыл ислейди. Ол да художествольк боьликте куллык этеди. Яс болса да, бас дегенлей, Мархаба да туьзилген ийги аьдет пен келисте халкымыздынъ яс аьдемлерин суьвретлевдинъ баьри сырларына да уйиретеди.

Мине сондай енъил болмаган аьрекетликти Дагестан Республикасынынъ Ногай районынынъ Сраждин Батыров атындагы саниятлар мектебинде бажарадылар. Биз онынъ басшысы Анвар Аджибаевти эм онынъ коллективин мектебинъ элли йыллык мерекеси мен байланыста ак юректен кутлаймыз эм алдыдагы аьрекетлеринде оларга тек йогары етимислерди, коьп куванышларды сагынамыз.

А. НАЙМАНОВ.

Суьвретлерде: А. Аджибаев; окутувшылар озь окувшылары ман бирге.

БИЛСЕНЪИЗ, КЕРЕКЛИ

Сув да кавыфлы болды

Оьтип баратаган ноябрь айы республикамыздынъ бас каласы Махачкала яшавшыларына енъил оьтпейди демеге болады. Кала больницаларынынъ куллыкшылары да, сув ман байланыслы болып тувган, шек тармаклары зарарланып, олардынъ колларына туьскен аьдемлердинъ ден савлыгына тергев салып, заьлимдей куллыклар эттилер. Республикамызга Москва, Санкт-Петербург калаларыннан врач-инфекционистлер келдилер. Олардынъ аьр бириси авырувлыларга оьз медициналык ярдамын этпеге шалыстылар.

ДагестанРеспубликасынынъ бас каласы Махачкаладагы аьл РФ Роспотребнадзордынъ бас санитар врачы Анна Поповады да кайгыртты. Ол оьзи де Махачкалага келип, мундагы аьл мен танысып кетти.

Ноябрь айынынъ баслапкы куьнлеринде больницага авырып коьп аьдем туьсти. Буьгуьнлерде аьллер яман тувыл. Болса да врачлар сак болмага тилек саладылар.

Шек-карын маразлары енъил оьтпейдилер. Республикадынъ бас каласында болып кететаган аьл бизди де кыйландырмай болмайды. Бу аьл мен бизим ердеслер де йолыгыспага боладылар. Сол себептен, бизим тилегимизге коьре, Ногай ЦРБ-сынынъ профилактикалык кабинетининъ врачы М. Янмурзаева авырувдан саклык тутув ниет пен, анълатув этеди.

Оьткир шек-карын инфекциялары бек коьп авырувлардынъ булагы болады.

Аьдем бу авырув ман кайтип зарарланады? Авырув ас пан, сув ман аьдемнен- аьдемге коьшеди. Бар аьдемлер, оьзлеринде шек-карын авырувынынъ себеплери коьринмейди, ама олар авырувдынъ вирусун

коьшируьвши боладылар.

Авырувдынъ аьдемге юкканын кайтип билемиз? Шек-карын авырувы ман зарарланган аьдемнинъ иши авырыйды, ол кусады, юреги булганады, шаркы тонъдырады, эт кызувы коьтериледи, иши юреди. Авырув, боьтен де, балаларда авыр оьтеди. Сонынъ уьшин оьзимизге эмлев этип турмай, медициналык учреждениелерге бармага керекпиз.

Шек-карын авырувы ман зарарланмас уьшин, кайдай йорыкларды тутпага керекпиз?

Биз кайдай болса да, емислер, ясылшалар ашаяктан алдын, коьбисинше, ойланмай, соларды ювмай да ашап коьмыз. Ол да дурыс тувыл, биз солардынъ кайдай ерде сакланганын билмеймиз. Саклык баьри ерлерде де керек. Биз аьр бир алган ясылшады, емисти ювмага керекпиз. Ас асаяктан алдын болса, колымызды сабын ман ювмага борышлымыз. Солай ок асылган асты да исси кебинде холодильникке де салув кавыфлы. Ол эки саьат узагында суымага керек. Бизим ашайтаган асларымызга ян-януварлар да олтырмага керек тувыл, неге десе олар туьрли ерлерде ушып-конып, туьрли инфекцияларды коьшируьвшилер боладылар.

Аьли бизим республикамыздынъ бас каласы Махачкала яшавшыларынынъ ден савлыкларына кавыфлы заманлар озадылар. Ишетаган сув да зарарлы болып кетти. Сонынъ уьшин сувды да кайнатып ишсек, зарар болмас.

Эсимизде сакламага керекпиз! Энь де тыныш йорыкларды тутув бизге авыр авырувлардынъ алдын шалмага коьмекши болар.

Г. САГИНДИКОВА.

ИЗВЕЩЕНИЕ

ОБ ОТМЕНЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА НА ЗАКЛЮЧЕНИЕ ДОГОВОРОВ АРЕНДЫ НА ЗЕМЕЛЬНЫЕ УЧАСТКИ ИЗ ЗЕМЕЛЬ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО НАЗНАЧЕНИЯ, ГОСУДАРСТВЕННАЯ СОБСТВЕННОСТЬ НА КОТОРЫЕ НЕ РАЗГРАНИЧЕНА.

Решение принято постановлением администрации муниципального образования «Ногайский район» от 25 ноября 2016 года № 272.

Отменить открытый аукцион по продаже права на заключение договора аренды следующего земельного участка:
ЛОТ№1 – земельный участок категории земель сельхозназначения, с разрешенным использованием для производства сельскохозяйственной продукции, с кадастровым № 05:03:000007:1205, общей площадью 424 га пастбища, находящийся на территории МО СП «сельсовет Карасувский»

И.О. главы администрации МО «Ногайский район»
Р.С. Шангереев

РЕШЕНИЕ

ЗАСЕДАНИЯ 12-ОЙ СЕССИИ 3-ГО СОЗЫВА ДЕПУТАТОВ СЕЛЬСКОГО СОБРАНИЯ МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ «СЕЛО КУМЛИ»

24.11.2016г.

О принятии проекта бюджета муниципального образования сельского поселения «село Кумли» на 2017 год.

Сессия Собрании депутатов МО СП «село Кумли» решает:

1. Принять проект бюджета МО СП «село Кумли» Ногайского района на 2017 год по доходам в сумме 3140886 рублей и по расходам в сумме 3140886 рублей согласно приложениям №1 и №2.

2. Установить, что доход в бюджет МО СП «село Кумли» 2017 года формируется за счет доходов от уплаты местных налогов и сборов по нормативам, установленным законодательными актами РФ РД и решениями органами местного самоуправления.

В 2017 году зачисление налогов и других обязательных платежей в бюджет муниципального образования осуществляется по следующим нормативам:

- налог на доходы физических лиц 2%-60000 руб.

- единый сельхозналог 30% - 5000 руб.

- земельный налог 100%-45000 руб.

- налог на имущество физических лиц 100%-20000 руб.

- арендная плата 100%-915000 руб.

Итого собственных средств: 1045000 руб.

- дотация - 2030886 руб.

- субвенция - 65000 руб.

Всего: 3140886 руб.

Председатель сельского Собрании МО СП «село Кумли»

№23

нение местного бюджета.

6. Установить, что исполнение местного бюджета по казначейской системе осуществляется финансовым органом администрации муниципального образования с использованием лицевого счетов бюджетных средств, открытых в органе, осуществляющем кассовое обслуживание местного бюджета в соответствии с законодательством РФ и РД. Установить, что кассовое обслуживание исполнения местного бюджета осуществляется органом, осуществляющим кассового обслуживание местного бюджета.

7. Утвердить расходы МО СП «село Кумли» в сумме 3140886 рублей.

8. Нормативные и иные правовые акты органов местного самоуправления муниципального образования, влекущие дополнительные расходы за счет средств местного бюджета на 2017 год, а также сокращающие его доходную базу реализуются и применяются только при наличии соответствующих источников дополнительных поступлений в местный бюджет или при сокращении расходов по конкретным статьям местного бюджета на год, а также после внесения решение. В случае, если реализация правового акта частично (не в полной мере) обеспечена источниками финансирования в местном бюджете, такой правовой акт реализуется и применяется в пределах средств, предусмотренных на эти цели в местном бюджете на 2017 год.

Насыров Р.К.

Бюджет по расходам на 2017г. по Администрации МО СП «село Кумли»												
Наименование учреждений	211	212	213	221	222	223	225	226	290	310	340	Итого
Аппарат управления	485,5		146,6	30,0				50,0	30,0	40,0	50,0	832,1
Бухгалтерия	360,0	10,0	108,7					20,0			20,0	518,7
СДК	331,0		100,0				30,0		10,0			481,0
ВУС	49,9		15,1									65,0
ЖКХ					100,0	180,0	150,0	504,0	200,0	50,0	40,0	1224,0
ФК и спорт									20,0			20,0
Резервный фонд									10,0			10,0
Итого	1226,4	10,0	370,4	30,0	100,0	180,0	180,0	574,0	270,0	90,0	110,0	3140,8

Доходы местного бюджета на 2017 г. по Администрации МО СП «село Кумли»		
№ п/п	Наименование	Сумма
1.	НДФЛ	60000
2.	ЕСХН	5000
3.	Налог на имущество физических лиц	20000
4.	Земельный налог	45000
5.	Арендная плата	915000
	Итого собственных доходов	1045000
6.	Дотация	2030886
7.	Субвенция	65000
	Итого	3140886

Председатель сельского Собрании МО СП «село Кумли»

Насыров Р.К.

1 ДЕКАБРЬ 2016 йыл

«ШОЪЛ ТАВЫСЫ»

7 БЕТ

МАДАНИЯТ ЯШАВЫ

Поэзия театрында – «Кадрия» композициясы

Янъыларда Поэзия театрынынъ сценасында «Дагестанды данъклаганлар» Республикалык театраллык фестиваль конкурснынъ каравшыларына Патшалык ногай драмалык театрынынъ «Кадрия» деген анъ-поэтикалык композициясы коьрсетилди. «Кадрия» адабият-анъ программасы – ол, бириншилей, ногай шаири Кадрия Темирбулатовадынъ биографиясы болады. Программада юри-туьвшилер каравшыларды Кадрия ман, онынъ заманы ман, дуныясы ман, яшавында болган оьзгерислер мен таныстырадылар. Программанынъ негизине Кадриядынъ энъ де яркын шыгармалары салынган. Олар Тувган элине, анасына каратылган уллы суьйим мен биргелескенлер. Ногай театрынынъ артистлери ДР халк артисти Байсолтан Джумакаевтинъ етекшилеви мен каравшылардынъ юрегине кирген, лирикалык шыгарма туьзгенлер.

ЯНЪЫ КИТАП

Масакларды эм юлдызларды суьйип

Янъыларда белгили ногай шаири Мурат Аевовтынъ «Масаклар эм юлдызлар» деп аталып, орыс тилинде ятлавлар йыйынтыгы дуныя коьрди. Ятлавлардынъ коьбисин шаир оьзи орыс тилинде язган. Кайсы бир ятлавларды орыс тилине Михаил Зайцев, Марина Ахмедова-Колобакина, Фарида Сидихметова, Насипхан Карасова коьширгенлер. КИтап казах суьвретишлерининъ куллыклары ман келисли келбакланган. Белгили шаиримиздинъ орыс тилинде шыккан ятлавлар йыйынтыгы поэзия суьювшилерге ийги савкат болар.

С. НУРИЕВ.

АНА КУЬНИ БЕЛГИЛЕНДИ

Келши, анам

Келши, анам, маьлек болып аспаннан
Кар явганда, исси куьнде яныма.
Куткар мени баьри баьле казадан,
Юрегинъди салып меним аяма.

Келши, анам, йолгысув баасы
Балалыктан калган ялгыз такыйка.
Тек аспаннан ялгызлыктынъ карасы
Аькетеди тилегимди йыракка.

Келши, анам, сувып калган тандырым
Янар эди йылы мага карасанъ.
Соьнмес эди курып калган тамырым,
Ялгызымнынъ ак сенимин кайтарсанъ.

Келши, анам...

Г. БЕКМУРАТОВА.

КЫЗЫКЛЫ ШАРА

Ясуьйкенлер коьнъилин тавып

Эсли аьдемлердинъ куьндизги ял алатаган боьлигининъ куллыкшылары боьлик заведующийи Зарема Оразбаева ман бирге ясуьйкенлердинъ коьнъилин табар ниетте туьрли шаралар уйгынлайдылар. Янъыларда мунда «Яхшылык эт» деген регионаллык

ямагат организациясынынъ куллыкшысы Гульнара Саитова шақырылды, эм ол «Ден савлыкка абытлар. Ден савлык– ол не?» деген темага хабарласув озгарды. Медицина куллыкшысы келген ясуьйкенлерге туьрли соравлар берди, ден савлыкты саклав эм берки-

туьв бойынша пайдалы маслагатлар айтты, ден савлыкты осаллататаган себеplerди белгиледи. Шарада ясуьйкенлер де ден савлыкларын саклавдан тура билген эм эткен затларын айттылар, эскерувлери мен де боьлистилер.

Хабарласув бек йылы аьлде барды. Ясуьйкенлер шара сонъында хабарласувды уйгынлаганларга да, оьткергенге де савбол айттылар. Келеекте де Гульнара Саитова сосындай йолыгислар озгараягына сенетаганларын билдирдилер.

Н. КОЖАЕВА.

Суьвретте: хабарласувдан коьринис.

СВЕДЕНИЯ О ЧИСЛЕННОСТИ МУНИЦИПАЛЬНЫХ СЛУЖАЩИХ АДМИНИСТРАЦИИ МО СП «СЕЛЬСОВЕТ КАРАГАССКИЙ» НОГАЙСКОГО РАЙОНА РД С УКАЗАНИЕМ ФАКТИЧЕСКИХ ЗАТРАТ НА ИХ СОДЕРЖАНИЕ ЗА 3 КВАРТАЛ 2016 Г.

№	Наименование должностей	Кол-во	Итого	Итого
п/п		шт. ед.	за 1 мес.	за 3 квартал
1.	Глава поселения	1	26004	156024
2.	Зам. главы /секретарь/	1	17664	182232
		2	43668	338256

Глава администрации МО СП «сельсовет Карагасский»

Мамаев К.З.

«ШОЫЛ ТАВЫСЫ» (ГОЛОС СТЕПИ)

ТОКТАСТЫРУВШЫЛАР:
Дагестан Республикадынъ Халк Йыйыны
эм Правительствосы.

Бас редактор
КОЖАЕВА Э.Ю.

Газета коьлем коммуникациялар тармагында эм маданият калымжады коршалавда законодательстводы тутувга тергев салув бойынша федераллык службасынынъ

ЮФО бойынша регионаллык Управлениесинде регистрацияланган.

Регистрациялык номери ПИ №ФС 10-6455 (26 январь 2007 й.)

Колязбаларга рецензия берилмейди. Олар кери ызына кайтарылмайдылар. Авторлар ой токтастары редакциядыкы ман келиспеске боладылар. Авторлар язылмалары уьшин яванлылар. ДР-нынъ Баспа эм коьлемлик коммуникациялар бойынша комитети.

Баспалавга кол басылув заманы – 17 саватте. Баспалавга кол басылган – 16 саватте.

Адрес редакции и издателя:
368850, Республика Дагестан, Ногайский район,
с.Терекли-Мектеб, ул.К.Маркса, 49
Газета «Голос степи».
Электронный адрес: sholtavisi@mail.ru

Официальный сайт газеты (www.golos-stepi.ru)

Телефоны:
Общий отдел – 21-4-71
Индекс – 51365

Газета выходит 52 раза в году.
Тираж – 2500 экз.
Цена – 5 рублей.
Реклама и объявления публикуются по договорным ценам.

Газета опечатана в типографии ООО «Издательство «Лотос» по адресу:
367018, ДР, г.Махачкала, Проспект Петра 1, 61.

Нариман авыл яшавшысы
Наьсипли Ильясовага
27-нши ноябрьде 55 ясына толганы ман

Баьримизге тирев болып,
Юргенинъди суьемиз.
Юреклерди тав этип,
Болганынъды суьемиз.
Йылларынъды санамай
Турганынъды суьемиз.
Аьруьв соьзлер балаларга
Айтканынъды суьемиз.

Кутлавшылар: Ильясовлардынъ аьели,
кудагайы Гульжаминат.

Уьйсалган авыл яшавшысы
Фазиль Кайтарбиевич Абдулмусауровка
2-нши декабрьде 40 яска толаягы ман

Аспанынъда юлдызынъ
Узак янсын, соьнмесин.
Куьннинъ коьзи йогарыдан
Йолынъа мол нур сепсин.
Узак болсын оьмиринъ, -
Деп Кудайдан тилеймиз.
Куванышты сени мен
Тойдай коьрип боьлемиз.

Кутлавшылар: Ярлыкаповлар,
Бекмуратовлар, Абдулмусауровлар, Сахтаевлер аьеллери.

Нариман авыл яшавшысы
Омирзак Бидайханович Муталаповка
5-нши декабрьде 5 яска толаягы ман

Оьктемсиймиз сени мен,
Омирзак атлы кедемиз.
Ашык болсын йолынъ деп,
Биз Кудайдан тилеймиз.
Буьгуьн сени кутлайык,
Бес ясына толды деп.
Оьсе-оьсе етерсинъ,
Мен де йигит болдым деп.

Кутлавшылар: атайы Оразали, тетеси Майра, атасы Бидайхан,
анасы Емисхан, акалары Абибулла, Явгайтар, кешеклери Зарина,
Карина, бебелери Айнагуль, Зульфия, Аиша.

Терекли-Мектеб авыл яшавшысы
Тамара Анваровна Янмурзаевага
6-ншы декабрьде 3 яска толаягы ман

Тамарамыз, алтынтоп,
Оьсип еткен кыз болсын.
Биз йораган хошлавлар,
Бири калмай, оьр толсын.
Алыстасынъ, Тамара,
Оьбер эдик бетинънен.
Бизим айткан ийги соьзлер
Кетпес эди эсинънен.

Кутлавшылар: Янмурзаевлердинъ аьели.